

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ¼ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953 — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 16. maja 1935.

Štev. 56.

6300 davkoplačevalcev manj

Po statistiki Zbornice za TOI — in ta statistika je točna — se je znižalo samo v Dravski banovini število trgovin in obrtniških obratov od konca l. 1932. pa do danes za več ko 6300. Lastniki vseh teh trgovinskih in obrtnih obratov so bili davkoplačevalci, pa ne samo oni, temveč tudi njih nameščenci. S prenehanjem teh obratov je zato tudi država izgubila 6300 davkoplačevalcev, pri čemer niti ne štejemo nameščence. Za teh 6300 davkoplačevalcev ni dobila država nobenega nadomestila, ker oni konkurenti, ki so sopovzročitelji tega velikega propadanja trgovine in obrta, so večinoma davčne dolžnosti ali čisto oproščeni, ali pa jo plačujejo le v manjši meri. Izpadek na davkih morajo torej zopet kriti še ostali prejšnji davkoplačevalci in to je eden onih razlogov, da je postalo davčno breme že naravnost neznosno. Že itak je več ko preveč zahtevano, da plačuje podjetnik v času krize iste davke, ko v času konjunktive, čisto nemogoče pa je, da bi plačeval še večje davke. A pod prejšnjim finančnim ministrom se je to zahtevalo z neizprosno strogostjo ter so se tudi dohodki neposrednih davkov resnično povečali. Posledica te poostrene davčne prakse in povečanih dajatev seveda ni mogla biti druga, kakor da je zopet velik del trgovcev in obrtnikov moral zaklicati svoj: non possumus, ne moremo več in da je likvidiral svoj obrat. Tako je zopet padlo število davkoplačevalcev.

Tako stojimo zopet pred začaranim krogom: prevelike dajatve ubijajo trgovino in obrt, radi česar se manjša število davkoplačevalcev. Manjše število davkoplačevalcev zahteva večje dajatve od še ostalih, radi česar se tem dajatve zopet zvišajo, kar ima nujno za posledico zopetno znižanje števila davkoplačevalcev. In tako naprej zopet od začetka.

Jasno je, da nas hoja po tem začrtanem krogu ne more privedi nikamor drugam ko v popolno katastrofo in da je treba kreniti na drugo pot. Ta pot je, da se trgovini in obrtu zopet omogoči obstojna možnost. Kaj je treba v ta namen storiti, je bilo od gospodarskih krogov že nešteto-krat povedano in zato je že skoraj odveč, da te zahteve vedno znova ponavljamo. Vendar jih moramo ponoviti, ker se doslej žal še nič ni storilo, da se te zahteve tudi izvedejo.

Zato apeliramo na davčno upravo, na voditelje naše finančne in gospodarske politike, da vsaj v interesu državne blagajne, če že nočejo upoštevati zahtev svojih najboljših davkoplačevalcev, izpolnijo vsaj glavne zahteve trgovstva in obrtništva. Zlasti pa pričakujemo od njih vsaj to uvidevnost, da napravijo konec vsaki davčni neenakosti. Ne gre vendar, da bi v času, ko vsako leto propade na tisoče trgovcev in obrtnikov, uživale davčne prostosti nabavljalne zadruge, ki imajo po en milijon in več priznanega čistega dobička. Prav tako ne gre, da bi plačevale tvornice za svoje prodajalne, ki se v ničemer ne razlikujejo od drugih trgovin, neprimerno manjše davke, ko drugi trgovci. Ta neenakost mora ubiti zadnji ostanek davčne morale, ki je pač v največjem interesu davčne uprave same. Zato naj bo tudi že enkrat te krivice konec.

Takoj in brez odlašanja je zato v svrhu sanacije državnih financ in rešitve trgovine in obrta ukreniti naslednje:

1. Vsi privilegiji nabavljalnih zadrug se brez vsake izjeme ukinejo.
2. Prodajalne tvornice se v davčnem pogledu popolnoma izenačijo z drugimi trgovinami.
3. Zatre se vsako nedovoljeno krošnjarenje.
4. Izda se zakon, ki prepoveduje ustanavljanje trgovskih magazinov.
5. Terjatve trgovcev in obrtnikov se izločijo iz zaščite ali pa se zaščitijo tudi trgovci in obrtniki.

6. Za male trgovce se uvede pavšaliranje pridobnine.

7. Odpravijo se vse ovire za razvoj trgovine.

8. Zahteve gospodarskih organizacij se začno že enkrat ne le upoštevati, temveč tudi izpolnjevati.

Ni mogoče na tem mestu podrobno navesti vseh teh zahtev trgovstva in obrtništva, ker za danes hočemo poudariti tudi le glavne točke, da se odpravi ona nelojalna konkurenca trgovini, ki jo omogočajo davčni privilegiji, ki jih uživajo nekateri na škodo državne blagajne in legalne trgo-

vine. Te nelojalne konkurence mora biti konec ali pa bo morala davčna uprava čez leto in dan konstatirati, da se je število davkoplačevalcev iz vrst trgovstva in obrtništva samo v Dravski banovini znižalo zopet za najmanj tisoč. Že sedaj je dosežena ona meja, ki onemogoča, da bi še živče trgovine in obrtni obrati prevzeli bremena onih tovarišev, ki so morali likvidirati. Če bi padlo število davkoplačevalcev še nadalje, potem si tudi davčna uprava lahko izračuna posledice. Ali — ali, toda davčni privilegiji vodijo le v katastrofo in in za vzor padlo število trgovin in obrtnih obratov dokazuje to zgodovino.

Občni zbor Ljubljanske borze

Bilanca, ki jo je predložila ljubljanska borza na svojem torkovem občnem zboru, je znova dokazala, kakor je pravilno poudaril predsednik finančnega odbora, da je ljubljanska borza zdrava tvorba in naravna potreba slovenskega gospodarstva. Na 10. občnem zboru treba to izrečno konstatirati, saj še niso pozabljivi težki boji za ustanovitev borze in triletni boji za otvoritev njenega deviznega oddelka.

Dobro obiskani torkovi občni zbor je otvoril njen predsednik dr. Ivan Slokar, ki je konstatiral, da je bil občni zbor pravilno sklican in da je sklepčen. Nato se je s temi besedami spominjal smrti našega blagopokojnega kralja:

Poročilo predsednika dr. Ivana Slokarja

Ko smo pred letom dni zborovali na tem mestu, je veljal naš prvi pozdrav našemu zvišenemu gospodarju kralju Aleksandru I., od katerega smo pričakovali v neomejenem zaupanju modrih dejanj, ki naj bi pripomogla k čimprejšnjemu ozdravljenju takratnih desolantnih razmer.

Danes, ko smo se ponovno sestali v namenu, da precenimo uspeh naših lanskilh prizadevanj, nas veže dolžnost posvetiti nekaj trenutkov spominu velikega kralja in mučeniškega voditelja našega naroda.

V neizmerni boli so vztrepeta naša srca, ko smo zaznali prežalostno vest, da je v Marseilleu omahnil pod zločinskimi krogami naš veliki vodja, ki se je ves posvetil zagotovitvi miru ne samo na Balkanu in Jadranu, temveč tudi konsolidaciji nemirne Evrope.

Bolestno pretreseni zbog tragične smrti našega zvišenega vladarja Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. Zedinitelja, smo hiteli izreči na najvišje mesto najgloblje sožalje za zagotovilo, da hočemo najzvesteje slediti vzorom in ciljem blagopokojnega kralja v korist naroda in države. Pravtako pa smo sporočili na najvišjem mestu izraz naše neomejene zvestobe in vdanosti Nj. Vel. Kralju Petru II. in zvišenemu kraljevskemu domu.

Večna slava spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja! (Vsi zborovalci so zaklicali trikratni: Slava mu!)

Živelo Nj. Vel. Kralj Peter II.! (Trikratni živio je zadonel iz ust zborovalcev.)

Gospoda! Ni še dolgo tega, ko je s smrtjo borznega glavnega tajnika dr. Dobrile nastala težka vrzel v vrsti naših sodelavcev, že nas je kruta usoda oropala našega drugega odličnega sotrudnika dvornega svetnika Božidarja Bežeka, ki je 1929. leta nasledil dvornega svetnika Dukića kot naš pravi tajnik in vodil borzno razsodišče baš v času največje gospodarske depresije. Saj je pod njegovim odličnim strokovnim vodstvom doseglo naše razsodišče višek svoje razvojne stopnje.

Naše razsodišče pa je nedavno zadel še en hud udarec: Dne 31. jan. je nenadoma preminul Franc Stupica, v trgovskih krogih širom Slovenije znana in uvaževana osebnost. Od početka ustanovitve borznega razsodišča je pokojnik sodeloval kot razsodnik, pozneje pa stalno kot predsednik razsodišnega senata. Te častne posle je vršil nesebično in z veliko vnemo.

Upoštevajoč neumorno in uspešno delovanje obeh zaslužnih pokojnikov, Vas prosim, da jima z menoj zakličete »Slava«! (Slava klici navzočnim.)

Naš gospodarski položaj

Iz tiskanega poročila borzne uprave je razvidno, da se naše gospodarstvo nahaja še vedno v stadiju teže depresije. Perspektive za bodočnost so še popolnoma nejasne. Če je prosta in neomejena mednarodna trgovina in neoviran transfer imel za posledico več ali manj težke perturbacije na valutnem polju, so sredstva, ki so se uporabila po vsem svetu v svrhu eliminiranja tega zla, povzročila še težji položaj. Avtarkična stremjenja, karakterizirana s pretiranimi carinskimi barijerami, uvoznimi kontingenti in uvoznimi prepovedmi, so gospodarstvo večine držav popolnoma zadržala. Zaščitila se je valuta, upropastilo pa gospodarstvo. Bilateralni kliringi, ki tvorijo neko nadomestilo za plačilo v devizah, onemogočajo prost razvoj mednarodne trgovine, ker predpostavljajo kompenzacijsko uvoza in izvoza med državami, ki je le v redkih primerih dosegljiva, tudi če se ne oziramo pri tem na bremena, ki jih povzročajo administrativno tehnični kontrolni predpisi, ki so s tem združeni. Vse te okolnosti tlačijo gospodarstvo kot težka mora in onemogočajo normalen razvoj pridobitnega delovanja.

Interesantno je pri tem dejstvo, da uvidevajo in poudarjajo teoretični in praktični ekonomisti, kakor tudi politični faktorji vseh držav, da je ta sistem zgrešen in škodljiv, in da se situacija v primeri s prejšnjim sistemom svobodne trgovine v glavnem ni izboljšala. Kljub temu ne opažamo še nobenih poskusov, da bi se mednarodno gospodarstvo izvleklo iz te mreže ovir, ki ga tesno objema in duši. Vse kaže, kakor da je gospodarstvo sveta zašlo v neko slepo ulico in pri tem podrla za seboj mostove, ki bi omogočali povratek k normalizaciji.

Vendar ne smemo obupati! Gospodarske organizacije, ki združujejo predstavnike poedinih strok in ki so poklicane, da s svojim delom in svojimi nasveti podpirajo svoje člane, kakor tudi odločilni državni faktorji, morajo tudi v težkih časih ohraniti ono mero optimizma, ki je potrebna za življenje in napredek. Voljo do življenja, ki jo ima instinktivno vsako živo bitje, mora imeti tudi gospodarski organizem. Opažamo že, da so se nekatere stroke gospodarstva prilagodile novemu stanju in da se kažejo že prvi znaki zboljšanja. Mi kot predstavniki gospodarstva ne smemo in nismo izgubili upanja do povratka boljših časov in smo prepričani, da je ta naš optimizem opravičen. Brez plodonosnega gospodarstvenega dela je tudi življenje narodov nemogoče. Dokler živi in se razvija človeški rod, se mora v istem razmerju razvijati tudi človeško udejstvovanje, ki je temelj življenja.

Nato je pozdravil zastopnika banske uprave načelnika dr. Marna, zastopnika zbornice za TOI predsednika Ivana Jelačina, zastopnika Zveze trgovskih združenj tajnika I. Kaiserja, zastopnika društva in-

dustrijcev in veletrgovcev g. Jerasa in zastopnike tiska.

Ker so imeli vsi zborovalci v rokah poročilo borznega sveta, se to ni prečitalo. (Posnetek iz poročila borznega sveta objavimo prihodnjič.)

Poročilo finančnega odbora

je podal njegov predsednik Ivan Gregore. Iz njegovega poročila posnemamo:

Predloženo bilanco je odobril finančni odbor na svoji seji z dne 15. aprila in ugotovil, da so vsi računi v redu.

Za leto 1934. izkazuje bilanca te aktivne postavke: 1. gotovina Din 1.988'—, 2. naložbe: Din 1.275.451'—, 3. dolžniki dinarjev 21.385'—. Finančni odbor je ugotovil, da so vse terjatve izterljive. 4. Vrednostni papirji Din 11.150'—. Letos je postavka vnešena po tečajni vrednosti papirjev, 5. inventar Din 1'—. Skupna vsota aktiv se je proti lanskemu letu zvišala za Din 63.887'—. Pasiva: 1. upniki Din 1.496'—, večinoma računi za tiskovine, ki so pa danes že vsi plačani, 2. stavbni sklad dinarjev 1.000.000'— in 3. čisti dobiček dinarjev 87.182'—.

Račun izgube in dobička pa izkazuje te postavke: 1. plače Din 237.709'— in je ta postavka za Din 76.177'— manjša kakor prejšnje leto, 2. upravni stroški dinarjev 137.411, 3. odpisi Din 13.850'—.

Poslovni uspeh znaša Din 665.726, ki ga sestavljajo ti podračuni: prenos iz l. 1933. Din 221.464'—, blagovna kurtaža dinarjev 10.583'—, devizna kurtaža Din 190.300'—, članarina Din 47.350'—, kotacije dinarjev 20.600'—, razsodiščne pristojbine dinarjev 175.428'— in so se te znižale v primeri s prejšnjim letom za Din 25.134'— in obresti Din 31.891'—. Kljub povečanju denarnih naložb so se obresti zmanjšale, ker se je znižala obrestna mera.

V svojem poročilu je predsednik Gregore omenil, da je poslovanje borze dokazalo, da je ljubljanska borza zdrava tvorba. Posebej je poudaril, da je knjigovodstvo v borzi naravnost vzorno in s priznanjem je omenil delo tajnika Kovača, ki poleg vseh tajniških poslov vodi še nadalje tudi vse knjigovodske posle. Koncem svojega poročila je predlagal, da se izreče upravi absolutorij, čemur je občni zbor soglasno pritril.

Sledila je naslednja točka dnevnega reda: Volitve. Za skrutinatorje je imenoval predsednik dr. Slokar te gospode: Čeč, Florjančič, Jeras, Ljubić in inž. Remec.

Rezultat volitev je razglasil ravnatelj Čeč. Oddanih je bilo 86 glasovnic, ki so se vse glasile na ista imena in so torej soglasno izvoljeni:

V borzni svet: dr. Ivan Slokar, dr. Josip Basaj, Fran Heinrihar, Avgust Testi in dr. Fran Windischer;

v razsodišče: Josip Ljubić, Oto Lorant, Cezar Menardi, dr. Ciril Pavlin in Slave Simončič,

v finančni odbor: Ivan Gregore, Janko Jovan, Anton Kralj, Josip Ljubić in Antón Soršak.

Ker je bil s tem dnevi red izčrpan, je predsednik dr. Slokar zaključil občni zbor in se zahvalil vsem zborovalcem za lepo udeležbo.

Odlikovanje bivšega predsednika Ljubljanske borze g. Iv. Jelačina

V zastopstvu borzne uprave sta borzni predsednik g. dr. Ivan Slokar in borzni tajnik g. Jože Kovač 14. t. m. izročila bivšemu dolgoletnemu predsedniku ljubljanske borze za blago in vrednote g. Ivanu Jelačinu krasno diplomu v priznanje njegovih zaslug za razvoj naše borzne ustanove, zlasti za pridobitev devizne in valutne koncesije. Portret-diploma, umetniško dovršeno delo našega renomiranega slikarskega mojstra g. Božidarja Jakca, je razstavljena v izloženem oknu trdke M. Tjčar v Šelenburgovi ulici.

Trgovci, razširjajte

Trgovski list!

Industrijske in tvorniške prodajalne

Vprašanje industrijskih in tvorniških prodajalnic postaja iz dneva v dan aktualnejše, ker trgovina njih konkurenco vedno težje prenaša.

Najhujše pri tej stvari je pa davčna neenakost, ki bistveno omogoča razvoj industrijskih prodajalnic, ker so te neprimerno manj obdane. Ta dvojna mera pa temelji v glavnem v okolnosti, da se prodajalna kot taka ne smatra kot samostojno podjetje, kar pa v resnici je, ampak le kot del tovarne, odnosno industrije, koje proizvode razpečava.

Prodajalne se v splošnem ne obdajujejo, ker so spojene s svojimi tvornicami, ki plačujejo za prodajalne davek na osnovi bilance tvorniškega podjetja.

Tvornice imajo v teh svojih prodajalnih velik prednost, da so same proizvajalke blaga in ga kot take mnogo ceneje prodajo in imajo pri tem še to ugodnost, da jih državni fiskus, v svojo škodo, favorizira. Ni torej čudno, da rastejo tvorniške prodajalne ko gobe po dežju, saj na ta način res lahko uspešno konkurirajo trgovstvu in ga upropaščajo.

Mnogo škoduje trgovini dejstvo, da se je razpasla navada, odnosno praksa, da prodajajo tvorniška podjetja svoje izdelke pri njih nameščenim delavcem v vsaki množini, to je, ne samo toliko, kolikor potrebuje delavec zase in za svoje, ampak v toliki količini, da mu omogoča celo nekako trgovanje s tem blagom med svojimi znanci in drugimi reflektanti. Ta stvar izgleda na prvi pogled neškodljiva in nedolžna. Če pa

računamo, da je v nekem večjem kraju zaposlenih okrog 5000 tekstilnih delavcev, od katerih bi prodal vsak enemu svojih znanec ali znank svoj odvešek v tvornici kupljenega blaga, seveda po mnogo nižji ceni, je vsekakor možno, da je 10.000 prebivalcev oskrbljeno z blagom, kar odpade iz prometa in zaslužka manufakturnih trgovcev. To se pa dogaja tudi v nekaterih drugih tvorniških strokah.

Tako prekupčujejo delavci in nameščenici že leta in leta in nič se ne stori proti temu prekupčevanju, čeprav je čisto nezakonito in v ogromno škodo trgovstva.

Ob takem stanju mora propasti naša trgovina, ki že itak komaj živi zbog velikega padca prometa in zaslužka. Ali jo naj uničuje sedaj še nelegalno prekupčevanje.

Naše trgovske stanovske organizacije se že dolgo odločno bore proti takemu poslovanju in tudi naše organizacije na čelu s Centralnim predstavništvom jugoslovanskega trgovstva odločno vodijo akcijo v tem pravcu, da se podvržejo tvorniške prodajalne, ki so po svojem poslovanju trgovska podjetja, § 19. zakona o obratih, vezana na obrtno dovoljenje in da se pritegnejo v obdavičev z vsemi davščinami, ki jih plačuje legalna trgovina. Prodaja tvorniških izdelkov lastnim delavcem naj se preko prodaje blaga za lastne delavčeve potrebe ukine in podvrže strogi kontroli nadrejene oblasti. Potrebno je, da se vse prizadeto trgovstvo združi v močno silo, ki bo iztrebilo zlo, ki izpodjeda osnovne pravice trgovstva.

30letnica slovenskega trgovskega društva v Mariboru

Lansko leto je minilo 30 let, kar je bila podana podlaga današnjemu Slovenskemu trgovskemu društvu v Mariboru z ustanovitvijo Kluba slovenskih trgovcev in obrtnikov v Mariboru. Združitev naših zavednih slovenskih trgovcev in trgovskih pomočnikov je postala nujna potreba, ker so bile takratne razmere za naše ljudi v Mariboru neznosne in se noben Slovenec zaradi nemškega pritiska ni mogel uveljaviti ne kot trgovec ali obrtnik, ne kot trgovski nastavljenec.

Leta 1904. ustanovljeni Klub slovenskih trgovcev in obrtnikov, katerega najvidnejši predstavniki so bili dr. Pipuš, Berdajs, Weixel in drugi, je povzročil, da je prihajalo v Maribor vedno več mladih slovenskih trgovcev, ki so našli v klubu uspešno oporo. Na ta način se je začela utrjevati narodna zavest slovenskega trgovskega življenja in z medsebojno pomočjo se je omogočala osamosvojitve slovenskih trgovcev, trgovskim nastavljenecem pa se je dala prilika zaposlitve v narodnih podjetjih, kjer niso bili v nevarnosti, da bi morali zaradi tujega pritiska zatajiti svoj slovenski jezik.

Po štiriletnem delovanju kluba se je krog članov tako povečal, da se je v maju leta 1908. lahko ustanovilo Slovensko trgovsko društvo, katerega prvi predsednik je bil znani narodni bореc odvetnik dr. Pipuš. Glavni namen društva je bil usposobiti slovenskega trgovca, da bo kos hudi konkurenčni borbi s protežiranim nemškim trgovstvom. Društvo je organiziralo večtedenske tečaje za knjigovodstvo, stenografijo in menično pravo. Prirejalo je tudi izven Maribora predavanja ter zajelo s svojim vplivom tudi podeželske trgovce. Vse to podrobno delo društva je omogočilo sklicanje lepšega in uspešnega trgovskega shoda v decembru 1908. leta v Narodnem domu za trgovce iz Štajerske. Na tem shodu so govorili pokojni dr. Pipuš, Zdravec, Weixl, pokojni dr. Zerjav in drugi. Shod je bil za učvrstitev slovenske misli na Štajerskem velikega pomena.

Društvo je začelo tudi misliti, kako bi se nudila zaslomba narodno zavednemu obrtništvu v Mariboru, ki je od leta do leta naraščalo. Na občnem zboru leta 1910. so se pravila izpopolnila tako, da se je društvo preimenovalo v Slovensko trgovsko in obrtniško društvo v Mariboru ter so mogli postati člani tudi obrtniki.

Društvo je posegalo v vsa področja javnega življenja. Posredovalo je opetovano pri železniški upravi radi enakopravnosti slovensčine, obračalo se je na razne denarne zavode, da po vzgledu Posojilnice v Mariboru podpirajo strokovno izobrazbo slovenskega trgovskega naraščaja z ustanavljanjem štipendij za obiskovalce slovenske trgovske in obrtne šole v Ljubljani. Društvo je imelo tudi posredovalnico za

službe za slovenske obrtne pomočnike in vajence.

S pričetkom svetovne vojne je društveno delovanje zastalo, po vojni pa se je takoj zopet poživilo. Ob preobratu je društvo nudilo mariborskemu Narodnemu svetu krepko oporo ter je nadomeščalo nekaj časa zbornico in trgovski gremij.

Ko so si slovenski obrtniki ustanovili po prevratu svoje strokovno društvo, si je društvo nadelo zopet staro ime. Na mesto dr. Pipuša je bil izvoljen za predsednika trgovec Ivan Šoštarič, ki je ostal na vodstvu do leta 1929. Nato pa je prevzel predsedstvo sedanjí predsednik Branko Mejovšek, ki uspešno predseduje že 7 let.

Kakor je bilo pred vojno delovanje društva eminentne važnosti za razvoj slovenske trgovine v Mariboru in širši okolici, tako je važna njegova misija po svetovni vojni. Akoravno živimo v svobodni narodni državi, je vendar v obmejnem Mariboru nemško trgovstvo še vedno zelo močno. Naš trgovec, posebno pa trgovski nastavljenec in vajenec, se dostikrat še vedno čutita kolikor toliko odvisna od tega ali onega nemškega trgovca ali industrijca. Zato zbira društvo v svojo sredo še nadalje trgovske pomočnike.

Posebno pažnjo je začelo društvo posvečati strokovni izobrazbi našega trgovskega naraščaja s prirejanjem uspešnih tečajev za moderno aranžiranje izložbenih oken. V preteklem letu je društvo priredilo že drug tečaj za moderno aranžiranje izložb, katerega se je redno udeleževalo 11 tečajnikov. Tečaj je bil razdeljen na 12 večerov po 3 ure. Uspeh lanskega tečaja je še zadovoljivejši od predlanskega, in sicer zaradi manjšega števila udeležencev in radi boljše učnega načrta. Gmotno se vzdržujejo ti tečaji s podporami in tečajnino ter ne obremenjujejo društvene blagajne.

Za gojitev družabnosti prireja društvo članske izlete. V preteklem letu je priredilo dva taka izleta.

Delovanje društva bo dobilo novega razmaha, ko dobi v hiši Združenja trgovcev lastne prostore. Sedaj ima tu začasno sobo za pisarno, po prizadevanju odbora pa je doseglo, da bo Združenje trgovcev preuredilo v prvem nadstropju iz dveh sob malo dvorano, ki bo služila za društveno pisarno, za prirejanje aranžerskih tečajev, za knjižnico in čitalnico, obenem pa tudi za predavanja in slične prireditve. Sklenilo se je tudi, da prevzame društvo Trgovski pevski odsek, ki ga je doslej vodil g. Weixl. Poleg že obstoječega odseka za moderno aranžiranje izložbenih oken, katerega vodi Janko Preac, se je osnoval še prosvetni odsek pod načelstvom Franja Majerja in veselčni odsek, ki bo skrbel pod vodstvom Zdravka Anderla za uspešne prireditve in družabne večere.

Slovensko trgovsko društvo je zaključilo svoje jubilejno 30. leto z občnim zborom, ki je bil dne 10. maja v Narodnem domu. Občni zbor je vodil predsednik Branko Mejovšek, ki je počastil spomin blagopokojnega kralja Aleksandra I. Poročilo so podali še tajnik Ambrožič, blagajnik Preac, načelnik veselčnega odseka Anderle, o društveni trgovski šoli »Hermes« pa prof. Struna. Društvo šteje 110 članov.

Pri volitvah so bili izvoljeni v vodstvo: Predsednik Branko Mejovšek, podpredsednik Franjo Majer; odborniki: Drago Rosina, Zlata Brišnikova, Anton Paš, Zdravko Anderle, Albin Ambrožič, Franjo Golec, Jakob Preac, Joško Sterger. Kot zastopnika trgovskih pomočnikov sta se pritegnila v odbor V. Mavrič in J. Horvat. Namestniki odbornikov so: Franjo Klanjšek, Mirko Feldin, Srečko Pihlar in Lojze Strašnik. V nadzornem odboru sta: Rado Lenart in Ivan Šoštarič, predsednik razsodišča pa je Miloš Oset.

Velike blagovnice bodo le dovoljene

Proti sklepu trgovskega ministra, ki je prepovedal ustanovitev velikih blagovnic delniški družbi »Ta-Ta«, se je ta pritožila na državni svet, ki je njeni pritožbi ugodil. Zato se more pričakovati, da dobi Beograd v kratkem prve velike trgovske magacine, za njim pa tudi vsa druga večja mesta. Potrebno bi zato bilo, da se začne energična akcija, da se ustanavljanje teh blagovnic prepove s posebnim zakonom, da se prepreči propad trgovine.

Gospodarski sklepi Balkanske zveze

Drugi del kominikeja o konferenci ministrov držav Balkanske zveze govori o uspehu gospodarskih posvetovanj konferencie. Med drugim pravi kominike: Ugotovilo se je, da so možnosti poglobitve medsebojnih trgovinskih odnosov. Ni pa treba poglobiti samo trgovino med članicami B. Z., temveč tudi tujski promet. V ta namen je sprejel svet več sklepov, da se poveča svoboda v trgovinskih odnosih, da se izdajo jasnejši trgovinski predpisi in da se s prirejanjem razstav ter sejmov poveča medsebojno poznavanje proizvodnje v posameznih državah B. Z. Tudi glede potrebnih akcij v prometnem vprašanju so bili sprejeti nekateri sklepi.

Posebno pozornost je posvetil svet poštne konvenciji, ki bi lahko takoj stopila v veljavo. Nadalje je svet odobril letalsko konvencijo. Končno je razpravljal svet Balkanske zveze še o ustanovitvi Balkanske banke ter proučil načrt, ki ga je v ta namen predložila turška delegacija. Svet je sklenil, da naprosi guvernerje emisijskih bank balkanskih držav, da se sestanejo vsaj enkrat na leto. Prav tako pa bo tudi naprosil zastopnike zasebnega kredita vseh štirih držav, da imajo vsaj enkrat na leto skupen sestanek.

Opozorilo trgovcem

»Franc Jožefovac voda se ne bo smela prodajati v trgovinah z mešanim blagom. Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je na osnovi čl. 2/4 »pravilnika o zdravilih in zdravilnih specialitetah« ter na prošnjo lastnika vrelca »Franc Jožefovec« vode uvrstilo omenjeno vodo med zdravilne specialitete, katerih prodaja je dovoljena samo v lekarnah.

Zaradi tega je zgoraj omenjeno ministrstvo z rešitvijo S. 12.162 z dne 23. aprila 1935 odredilo, da se zaloge Franc Jožefovec grenčice, ki se nahajajo po trgovinah, smejo razprodati do konca leta 1935. Po 1. januarju 1936 se omenjena voda sme prodajati samo še v lekarnah.

V sobotah neprekinjeno uradovanje na carinarnici

Ljubljanska carinarnica sporoča, da se bo na podlagi odobrenja finančnega ministra začel s 18. majem uradovati ob sobotah nepretržno od 7.30 do 13.30. Brzo pokvarljivo blago se bo v tem času carinilo na prometno-izvoznem oddelku carinarnice na peronu glavnega kolodvora.

Lažni popravljalci tehnič

Opozarjamo trgovce in obrtnike, da so se v nekaterih krajih, zlasti na Štajerskem pojavili ljudje, ki se izdajajo za mehanike in zastopnike tvornice tehnič ter proti honorarju popravljajo tehnič. Izkazalo se je, da niso ti ljudje nobeni zastopniki tvornice in tudi njih »popravila« so se izkazala kot slaba. Bili so torej le pravi šušmarji.

Politične vesti

Balkanska zveza se pridružuje rimskemu dogovoru med Lavalom in Mussolinijem, in sicer z istimi pogoji kakor Mala antanta.

Laval se je razgovarjal s Stalinom na prvem sestanku v Kremlju dolgo časa o praktični uporabi sklenjene pogodbe in o komunistični propagandi v Franciji. Obravnavala sta tudi stališče Nemčije in Poljske glede vzhodnega pakta. Častnega obeda pri Stalinu so se udeležili vsi člani sovjetske vlade.

Vladi Francije in Rusije sta po moskovskih razgovorih izdali uradni kominike, ki poudarja skupnost ciljev v smeri ohranitve miru in kolektivni varnostni sistem, dalje odbrava povečanje obrambnih sredstev in omenja, da sta državi sklenili razne gospodarske dogovore.

Pred slavnostno predstavo v operi je moskovsko občinstvo navdušeno pozdravljalo Lavala in Litvinova, napovedovalec pa je sporočil prihod gosta z besedami:

Francoski zunanji minister je naš gost. Vsa Rusija je vesela, da lahko v njem pozdravi predstavnika kulture francoskega naroda. — Nato je godba zaigrala marseljevo in potem internacionalo, ki jo je pelo vse gledališče.

Mussolini je v svojem govoru na seji senata odločno oboje inozemske govornice o položaju v Vzhodni Afriki in o nekakšni francosko-angleški demarši v Rimu, ki je ni bilo in je tudi ne bo. Tudi odklanja prevelike skrbi nepotrebnih svetovalcev, da utegne spopad v Abesiniji oslabiti Italijo v Evropi, ker je glavno red v kolonijah, za severno mejo pa bo zadoščala že dosedanja mobilizacija. Vojna industrija dela zadnje mesece s polno paro.

Francoski letalski minister in Mussolini sta podpisala konvencijo o ureditvi zračnega prometa med Italijo in Francijo. Podpis konvencije o vojnem sodelovanju med francoskim in italijanskim zračnim brodomom pa je bil odgojen, kar je povzročilo precejšnjo senzacijo v diplomatskih krogih.

Francoska in angleška vlada sta začeli energično delati na to, da se mirno reši spor med Italijo in Abesinijo. Italijanski tisk je zaradi tega silno razburjen in ostro napada Francijo in Anglijo. Po vestih nekaterih listov je Italija celo zagrozila, da izstopi iz Društva narodov, če bi se kdo vmešaval v njen spor z Abesinijo.

Napovedani veliki Hitlerjev govor o nemški zunanji politiki je odgojen in se zato nemški parlament še ne sestane. Hitler je odgodil svoj govor, ker se boji, da bi mogla po smrti Pilsudskega zopet zavladati na Poljskem frankofilska politika ter je zato postal mnogo bolj pomirljiv.

Na drugi strani pa se govori, da obišče Hitlerja na povratku iz Moskve Laval, ki bo predlagal Nemčiji sklenitev splošnega evropskega pakta. Iz francoskih uradnih krogov se napovedani sestanek Lavala s Hitlerjem ne demantira.

Pri nedeljskih občinskih volitvah v Franciji se ni posestno stanje strank bistveno izpremenilo. Pariz ima še nadalje nacionalistično večino, na periferiji pa so napredovali komunisti. Splošno so napredovale skrajne desničarske in levičarske stranke, dočim so zmerne nazadovale.

Maršal Pilsudski je zapustil politično oporoko, v kateri je določil smernice poljske politike za desetletja. Vlada in predsednik republike se bosta ravnala po smernicah oporoke.

Stališče poljskega zunanjega ministra Becka je po pisavi francoskih listov zaradi smrti Pilsudskega zelo omajano, ker itak ni imel za seboj večine tako imenovane skupine polkovnikov. Ti listi tudi napovedujejo skorajšnjo konferenco zastopnikov poljskega in ruskega generalnega štaba.

Za poljskega vojnega ministra je imenovan general Tadej Bignev Kaprzycki, za vrhovnega inšpektorja armade pa general Edvard Ridz Smigly. Oba sta bila zvesta pomočnika pokojnega maršala.

Na konferenci konservativnih poslancev se je ostro napadala politika zunanjega ministra Simona. Konference se je udeležilo okoli 150 poslancev.

Zboljanje odnosov med Rusijo in Japonsko dokazuje tudi to, da so bila ugodna zaključena pogajanja o izmenjavi oficirjev. Skupina japonskih oficirjev pride v Rusijo, kjer bo služila v rdeči armadi, sovjetski oficirji pa bodo služili v japonski.

Obsedno stanje v Grčiji je bilo večeraj ukinjeno s posebno odredbo predsednika Zaimisa.

Nizozemski prosvetni minister dr. Marchant je odstopil, ker je prestopil iz protestantske v katoliško cerkev.

Denarstvo

Banka za mednarodna plačila

Banka za mednarodna plačila v Baslu je imela te dni svoj občni zbor, katerega se je udeležilo nad 40 voditeljev emisijskih bank in finančnikov iz vseh delov sveta. Tudi Jugoslavija je bila zastopana na občnem zboru. Občni zbor je odobril poročilo upravnega sveta ko tudi njegove predloge. Banka je dosegla čisti dobiček v višini 13 milijonov švicarskih frankov, od katerih se bo uporabilo 7 in pol milijona za izplačilo 6 odstotne dividende. Guvernerji emisijskih bank so zlasti razpravljali o valutnem vprašanju in o atakah na zlate valute, vendar pa niso bili storjeni nobeni sklepi.

Dosedanji predsednik Amerikanec Leon Fraser, ki je mnogo pripomogel k uspehu banke, se je na tem občnem zboru poslovil ter je dne 15. maja odpotoval v Ameriko. Predsedstvo je za njim prevzel Holanec dr. Trip, ki je danes v 58. letu. Izkazal se je zlasti kot holandski proračunski minister med vojno, ko je izvedel svoj program varčevanja. Pozneje je postal znan kot vodja Javanske banke. Angleška vlada ga je kasneje imenovala za člana komisije, ki naj bi reformirala britansko-indijsko bančništvo. Posebno znan pa je postal, ko je v l. 1931. očeval stabilnost holandskega goldinarja. Ker je odločen pristaš zlate veljave, bo tudi Baselska banka podpirala politiko zlate veljave.

Pred svojim odhodom v Ameriko je dal bivši guverner Fraser izjavo o položaju na deviznem trgu. Njegova izjava ni bila ravno optimistična. Sklicanje mednarodne valutne konference je po njegovem mnenju nemogoče. Največja težava je v tem, ker je Anglija mnenja, da danes razmere še niso tako dozorele, da bi se mogla izvesti stabilizacija valut.

Kanada in Južna Afrika za stabilizacijo valut

Na neki sedanji konferenci zastopnikov angleške vlade in dominionov so se zastopniki Kanade in Južne Afrike izjavili za čimprejšnjo zopetno uvedbo zlate valute. Nastop Južne Afrike, ki je prvi proizvajalec zlata, ni presenetil, tembolj pa nastop Kanade. Zaenkrat pa je ostalo le pri predlogu.

Narodna banka je sklenila, da bo začela odkupovati terjatve v italijanskem kliringu. Odkupuje proti 1% odbitki, predurne pa daje proti 5%.

Povečanje deviznih rezerv češkoslovaške Narodne banke se nadaljuje in je v prvem tednu maja narasla devizna rezerva za 12 na 3192 milijona kron. Povišek je nastal od izvoza in zaradi večjega nakupa kron na tujih borzah. Aktiva banke so se povečala za 318 milijona.

Italijanska vlada je prepovedala vsak izvoz srebra.

Belgija je sklenila konverzijo notranjih posojil v znesku 15 milijard frankov z novo obrestno mero 4% in s povečano nominalno vrednostjo, ki poveča tudi skupni znesek za nad poldrugo milijardo in obresti na 42 do 48%. Ako se posreči ta konverzija, namerava vlada pričeti pogajanja tudi z zunanjimi upniki. Konvertirane obveznice na borzi ne notirajo in se ne lombardirajo. Računati je s splošnim znižanjem obrestne mere, zlasti pri industrijskih obveznicah.

Ameriški finančni minister Morgenthau je izjavil, da washingtonska vlada niti najmanj ne misli na to, da bi povzročila tekmo v devalvaciji. Nasprotno gre ameriška vlada za to, da najde sredstvo, ki bi moglo poslužiti kot izhodna točka za stabilizacijo vseh glavnih valut. Izjavi finančnega ministra pripisujejo tem večji pomen, ker je imel finančni minister pred tem daljšo konferenco z Rooseveltom.

Povečana produkcija umetne svile

Svetovna kriza je povzročila v zadnjih letih svetovno omejitv v produkciji umetne svile, že lansko leto pa se je pokazal nov povisek. To povečanje produkcije se še nadaljuje in je po poslednjih podatkih pridojlek dosegel v prvem četrtletju 235.300 liber proti lanskemu količini 187.211 liber. Združene amer. države so povečale proizvodnjo umetne svile na 69 tisoč (lani 55), Japonska na 45 (287), Italija 30 (23), Anglija 27 (22), Nemčija 25 (19), Francija 18 (16). Prvenstvo Amerike je pričela Japonska torej že resno ogražati, zlasti ker je njen povisek produkcije že doslej največji.

Prof. Franjo Sič:

Knjigovodstva in šola

(Besede k reformi knjigovodstvenega pouka na viš. teg. šolah)

Konec.

Tretji letnik. Prvi semester.

Ponavljanje snovi drugega letnika. Prepisni sistemi (kartotečni; Ruf etc. v teoriji in praksi). Družbeno knjigovodstvo. Javna trg. družba. Fuzija bilanc in fuzije javnih družb. Praktične vaje v raznih načinih združitve in razdružitve na podlagi zakonitih predpisov. Izstop in pristop družabnikov. Komanditne družbe, njih organizacija in zakoniti predpisi. Družba z omejeno zavezo in akcijska družba. Fuzije akcijskih družb, emisije delnic, bilance, fuzije bilanc in podružnic, subskripcije, sindikalni primeri, družbe (komanditna) na akcije in zadrage. Princip. Otvoritvene in sklepne bilance družb ter transmisije. Organizacije družb: teorija in analiza. Transitorične postavke, občni zbori in čitanje bilanc. Nепrestane analitične vaje in vknjižbe na shematični način.

Drugi semester.

Knjigovodstvo tvornice in industrijskih podjetij v principu. Praktične vaje v bilanciranju pri industrijskih podjetjih na ameriški in moderni prepisni način. Knjigovodstvo fondov, knjigovodstvo a meta, a terzo, a comune in zadržno knjigovodstvo. Komisijsko in spedijsko knjigovodstvo v principu in teoriji. Vaje na moderni prepisni način. Ponavljanje vse snovi obeh letnikov.

Ponavljanje tvarine drugega in tretjega letnika. Sistemske teorije, pregled in opis starih, novejših in najnovejših sistemov (tu šele pride na vrsto enostavno knjigovodstvo). Zgodovina in literatura knjigovodstva.

Četrty letnik. Prvi semester.

Bančno knjigovodstvo v principu in teoriji.

Kontantni primeri. Likvidatura. Temeljice. Vloge, dvigi s pripadajočo korespondenco. Konti: mio, nostro, vostro, loro. Tuja veljava, arbitraža, in nakazila na tuja tržišča. Cesije in izvedba emisije. Eskont in reeskont. Čeki in akreditivi. Bilanca. Bilanca centrale in podružnic. Fuzija bilanc. Enostavna in sestavljena analitika v bančnem delokrogu. Teoretične vaje.

Drugi semester.

Vzorni kontor. Kar se tiče tega, poudarjam že vnaprej, da je na trgovinskih šolah vzorni kontor s svojo kontorsko dvorano absolutno potreben, in sicer prav tako, kakor je potrebna tehniškim šolam risalnica, slikarjem atelje, vojaškim gojencem vežbališče, navtičarjem šolska ladja itd. V kontorski dvorani naj se učence trgovin, šole, zlasti srednje in višje vežba praktično, da bo imel jasno sliko pred seboj takoj, ko stopi v prakso in bo vedel, kako in kje prijeti za delo, četudi je novinec. Določiti je edino še, koliko časa na teden naj se vežba in kakšno naj bodo te vežbe. Dalje, ali naj bo pouk urejen tako, da ima vsak posamezni opravka z vso administracijo, z vsemi knjigami, z vso korespondenco in sploh z vsem kontorskim delom, ali tako, da opravlja vsak učenec svoje delo in vsi skupaj celoto. Treba je določiti tudi, koliko ur vežbe naj odpade na kontorska dela banke,

Prvi slovenski modni album

V založbi »Zenskega sveta« je izšla »Naša moda«, ki se more ponašati s tem, da je prvi slovenski album, in to v vsakem pogledu na takšni višini, da je kar reprezentativen.

Po pravici poudarja v uvodu k prvemu zvezku »Naše mode« njena urednica Milka Martelančeva veliki gospodarski pomen novega slovenskega albuma. 221 vrst ženskih listov za modo in ročna dela prihaja iz tujine k nam in za večino teh listov je treba plačevati zelo visoke naročnine. Poleg tega pa naročajo še naši listi za svoje ženske in otroške priloge material iz tujine, da gredo novi tisočaki v tujino. Z »Našo modo«, prvim slovenskim albumom, smo se tudi v tem pogledu osamosvojili in zato priporočamo vsem, da se na ta album naroče in da se poslužujejo njegovih krojev.

Moreno to priporočati zlasti zato, ker so originalni modeli, ki se vsi naslanjajo na najnovejšo pariško modo v resnici krasni in delajo čast umetnici Nadi Lampretovi, ki jih je izdelala. Kroji so silno ceneni in velja kroj za obleke 14, za bluze pa 8 Din. Posebna prednost »Naše mode«

komisije, špedicije, tvornice, veletrgovine itd. Vsa ta vprašanja smatrajo še danes nekateri učitelji kakor tudi šolske uprave za problematične zadevščine. Vsak se tu postavlja na svoje stališče in rešuje to vprašanje po svoje, ne da bi premislil, ali je njegovo stališče pravo in neoporečno. Moje misli glede tega so te:

Vsaki teoretsko predelani snovi naj sledijo že v prvih semestrih praktične vaje. Brez teh je vsa teorija iluzorna. Praktične vaje okrepijo teorijo, ki ostane učenec trajno v spominu. Kontorska dvorana pa naj ne odgovarja le didaktičnim, marveč tudi psihološkim zahtevam vzgoje.

Že uvodoma sem omenil, da vidijo mladi nastavljeni v praksi povsem kaj drugega, nego so videli ali spoznali v šoli, a to tudi zato, ker jih je zamotil prostor in delitev dela v živi praksi. Ko bi imela šola, na kateri so ti dijaki študirali, vzoren kontor, v prostorni kontorski dvorani, bi bili že v šoli praktično uvedeni v prostore bank, firm i. dr., v katerih se bodo morali pozneje gibati kot nastavljeni.

Kontorska dvorana naj bo urejena tako, da so v nji z ograjami ločeni oddelki, kakor so resnično ločeni v praksi. Učenci pa naj bodo praktikantje, knjigovodje, korespondenti, šefi oddelkov, prokuristi itd., vsak po svoji sposobnosti in kvalifikaciji. Po tej naj bodo večkrat med letom premeščeni, da imajo priliko, seznaniti se z vsemi posli dotičnega podjetja. Poleg stvarnih zadev pa se navajajo tudi na subordinacijo in na občevanje z uradniki — uradniki osebami v uradnih urah. Kakor v praksi, naj se za vsakega učenca — uradnika vodi kvalifikacijska pola, iz katere spozna vsak posamičen lahko svoje vrline in svoje napake. Trening v dobro urejeni kontorski dvorani pomeni za dijaka mnogo več ko še tako idealno zamišljene vaje, ki jih opravlja sam v svoji klopi.

Razumljivo je, da povzroča kontor učitelju mnogo naporenega dela, saj mora že skrbeti, da so učenci vedno zadostno in pravilno zaposleni. Zato mora imeti pripravljenega vedno dovolj novega posnega prirastka, mnogo kontnih primerov i. dr. Skrbeti mora tudi, da mu ob sklepu soglašala bilanca in dobi resen zaključek. Če je delo dovršeno v popolnem redu, sledi učencem pohvala, ki je njemu obenem plačilo za njegov trud. V služaju, da se je tu ali tam vrnila napaka, tudi nič ne de. Saj so kontorske ure že iz psihološkega stališča izvršile svojo nalogo in dosegle zaželeni cilj. Učenci so se navadili praktičnega gibanja in dela v prostorih prav tako, kakor pomorski akademiki na šolski ladiji ali drugi učenci na svojih prej imenovanih strokovnih šolah. Zato moremo trditi, da bo v praksi preteklo mnogo časa, predno si bo novi nastavljenec pridobil toliko spretnosti in znanja, kakor mu ga je dala kontorska dvorana v enem semestru.

Učenci, ki so bili vzgojeni po pravilni metodi, bodo imeli mnogo več smisla za napredek in uvedbo novih in modernih knjigovodskih (zlasti prepisnih) sistemov, nego oni, ki so se učili tega predmeta po knjigah, njih rubrikah in sistemih.

je nadalje, da propagira domače čipke, kar bo zopet mnogim našim ženam dalo zaslužek.

»Naša moda« ima tudi srbohrvaško besedilo, da se bo mogla razširiti po vsem jugu. Tudi ta njena prednost zasluži, da je posebej omenjena.

Končno moramo pa še z največjim priznanjem omeniti krasno in elegantno opremo, da nam je novi modni album v resnici v ponos.

Zato v vsako našo hišo »Našo modo«, prvi slovenski modni album!

Češkoslovaška kartelna statistika

Od uvedbe kartelnega registra na Češkoslovaškem v oktobru l. 1933 je bilo skupno zaregistriranih 788 kartelnih dogovorov, od katerih je bilo 1. maja v veljavi še 712. Skupno je torej v raznih panogah gospodarstva prenehalo 76 kartelov. Skoraj 30% vseh kartelnih pogodb odpade na področje kovinske industrije, na drugem mestu je kemična industrija z 20%. Več ko 2/3 vseh kartelov je dogovorjenih zaradi prodaje blaga in zaradi cen. Ena petina kartelnih pogodb je sklenjena s tujimi podjetji.

Tarifni sporazum zavarovalnic

Sporazum so odobrile vse družbe. — Potreben je zakon o zavarovalništvu.

Plenarna konferenca zavarovalnih družb, ki ji je predsedoval predsednik Zveze zavarovalnic Gjurjo Paunković, se je dne 9. in 10. sestala v Beogradu in nadaljevala pogajanja o dodatkih k tarifnemu dogovoru. Dogovor je bil končno veljavno sprejet in podpisan ter se pošlje trgovinskemu ministru v registracijo. Ministra je v ta namen obiskala deputacija vseh ravnateljev zavarovalnih zavodov in ga prosila za odobritev in pospešeno registracijo dogovora.

Tarifni sporazum zavarovalnic bo vsa javnost sprejela z zadovoljstvom, ker je že davno nastala potreba, da se onemogočijo nezdrave razlike v zavarovalnih tarifah tako glede družb samih kakor tudi v interese zavarovancev. Nujno pa je tudi potrebno, da dobi naše zavarovalništvo moderen zakon, ki naj uredi vsa nastajajoča vprašanja te važne gospodarske stroke.

Zunanja trgovina

Zmanjšanje svetovne trgovine sira

Pregled o trgovini sira, sestavljen v rimskem kmetijskem institutu, prikazuje občutno padanje uvoza v glavne potrošne države od leta 1929 do zadnjega časa. Uvoz sira v Nemčijo je padel celo za 50%, znatno pa tudi v Francijo in USA, ki so skupno z Belgijo in Anglijo uvozile leta 1929 nad 295 tisoč ton sira, lani pa le še 243 tisoč. Glavne izvoznice sira so Nizozemska, Italija, Švica, Francija, Danska, Nova Zelandija in Kanada, ki so skupaj izvozile leta 1929 nad 317 tisoč ton, leta 1934 pa samo 250 tisoč. Prvo mesto je prevzela Nizozemska Zelandija, ki skupno s Kanado oskrbuje 90% vsega angleškega uvoza. Anglija kupuje vsa leta enako količino, to je do 60% izvoznega blaga. Padec pa se deli na USA in srednjo Evropo. Nemčija kupuje v Danskem in Nizozemski, ameriški trg pa zalagata Italija (tri četrtine) in Švica (eno četrtino). Padec ameriške kupčije gre na račun povečane domače produkcije v dveh letih od 292 na 311 tisoč ton in uvažajo zdaj USA le še 33 tisoč ton. Letos se padec uvoza cenit na novih 17% ter krije uvoz le eno desetino ameriške potrošnje, čeprav je po vrednosti še visok, ker uvažava Švica v tuji samo drag sir, Italija pa drage specialitete. Splošno je padla svetovna trgovina sira v petih letih za 21%, v samem lanskem letu pa za 5%.

Naglo so padle cene telet na dunajskem trgu, in sicer je povprečni padec 15 grošev pri kilogramu. Nasproti 4. aprilu je padla cena živih telet od 135—160 na 90—180 šillingov.

Cena preje v Avstriji se je dvignila zaradi svetovne podražitve bombaža. Ameriška preja se je podražila za 5 zlatih grošev, preja mako pa za 2 zlata groša pri kilogramu.

Trgovinska pogajanja med Češkoslovaško in Avstrijo so se razbila in je avstrijska vlada odpoklicala svoje delegate iz Prage.

Izvozni fond v višini 750 milijonov mark bo ustanovila Nemčija. Fond bo začel poslovati že ta mesec. Iz fonda se bo plačevala izvoznikom razlika med domačimi in tujimi cenami izvoznih predmetov. Denar za izvozni fond se bo dobil iz povišanja cen za blago, ki se potroši na domačem trgu. Nemški izvoz bodo torej plačevali nemški potrošniki.

Nemška vlada skuša doseči od Anglije posojilo 750.000 funtov, s katerim bi plačala angleški uvoz.

Povečanje delavnosti v Italiji v zadnjem času se splošno ocenja kot lokalna konjunktura, ki jo povzročajo vojne priprave proti Abesiniji. Zlasti velja to za povisek tekstilne in kovinske ter umetne svile produkcije. Vendar pa je na prvem mestu napredek gradbene industrije s 34%nim povečanjem, ki so ga pospešile velike davčne olajšave za nove hiše in zidave. Vlada je zaradi tega gradbene davčne olajšave znova podaljšala.

Mednarodni kongres bombaža v Rimu je v svojih sklepih ugotovil poslabšanje ameriškega blaga in odposiljanje preveč vlažnega blaga iz Egipta ter opozarja, da ostane glede vlage do septembra 1936 v veljavi še praška konvencija. Zaradi velikega poseva v Južni Ameriki je kongres sklenil odposlati tja posebnega tajnika, ki naj prouči zahteve trga.

Zahteve vinogradnikov

Dne 11. maja je bil v Mariboru občni zbor Vinarske podružnice za Maribor in okolico, na katerem so se sprejeli važni sklepi: Kako rešiti propadajoče vinogradništvo Štajerske.

Ti sklepi se glase:

1. Vinogradniki ugotavljamo, da je osiromašenje širokih slojev vinogradnikov le deloma pripisati splošnim gospodarskim razmeram, ker je sedanje stanje v znatni meri posledica pretiranih dajatev in obremenitve proizvoda. Te dajatve so dosegle dvakratno vrednost samega proizvoda. Cene so radi tega izredno nizke in ne morejo kriti produkcijskih stroškov. Zato vidimo vinogradniki edini izhod v tem, da se ukinejo vse trošarine na proizvode vinogradništva. Dokler pa ni mogoče docela ukiniti trošarin, je treba njihovo pobiranje spremeniti v sporazumu z organizacijami vinogradnikov kraljevine Jugoslavije. Prav tako je v interesu zaščite kvalitativnih proizvodov prepričati višjo obremenitev vina v steklenicah.

2. Naj se uvede monopol na špirit in naj se do uvedbe tega monopola obdržita banovinska in občinska trošarina na špirit vsaj na dosedanji višini; poraba špirta naj se dovoli izključno samo v industrijske svrhe, prepove pa naj se proizvodnja octove kisline in špirta in se le začasno dovoli proizvodnja octove kisline iz vinskega destilata. Nadalje naj se uporaba špirta prepove za proizvodnjo kakršnihkoli alkoholnih pijač. Do uvedbe monopola na špirit naj se prodaja špirit samo v takih posodah, ki jih plombira finančna kontrola. Tovornicam špirta naj se prepove vsako kuhanje vinskih in rastlinskih destilatov ter žganja. Kuhanje žganja iz žita in sladkorne pese naj se strogo kaznuje. Končno naj se prepove uvoz suhega grozdja, fig in drugega sadja, ki se uporablja za kuhanje žganja, ker je treba vino povsod in vedno ščititi.

3. Glede novih vinogradov naj se izvrši rajoniranje vinogradništva in določijo kraji, odnosno lege, kjer se lahko v bodoče sadijo, odnosno obnavljajo vinogradi. Uvesti je treba tudi obvezne trsne sortimente, ki jih bo dovoljeno v bodoče saditi. Prepove naj se obnavljanje vinogradov, ki bodo ostali zunaj vinogradniških rajonov.

4. Iz prometa naj se izključijo kot pijače vsa bela vina, ki imajo manj ko 85% alkohola in vsa črna in rdeča vina z manj ko 95% alkohola. Olajšati se mora predelava slabših vin v vinske destilate in vinski kis na ta način, da se ukine trošarina na esence, ki se uporabljajo za proizvodnjo kisa. Oni vinogradniki, ki bi prostovoljno opustili vinograde zunaj vinogradniških rajonov, naj se za opuščene vinograde za vrsto let oprostitjo zemljarine.

5. S samorodnimi trtami zasajeni vinogradniški rajoni naj se opuste in se dotična zemljišča za vrsto let oprostitjo davka. Vinogradnikom v vinogradnih rajonih naj se olajša in omogoči iztrebljenje samorodnic na ta način, da se jim prizna odškodnina. Najstrože se mora prepovedati uporaba vina od samorodnic v svrhu proizvodnje octove kisline.

6. Ukine naj se carina na modro galico, žveplo in vsa sredstva za pobiranje škodljivcev v vinogradništvu in sadjarstvu.

7. 20% znižanje zemljarine naj se razširi na vse vinogradniške okoliše tako, kakor je bilo to določeno za vinograde v Dalmaciji.

8. Kralj, vlada naj čimprej pristopi k organizaciji kmetijskih zbornic.

9. Ker se uvažajo v Maribor velike množine kakovostno manjvrednega vina iz Banata, ki se reže z našimi vini in prodaja kot štajersko vino ter na ta način kvari njegov sloves, zahtevamo:

a) Zakon o vinu naj se najstrože izvaja v vsakem pogledu, zlasti še glede na čl. 24. pravilnika k temu zakonu. Vsak prodajalec mora deklarirati izvor, kupec, ki vino potem prodaja, pa je dolžan prodajati to vino pod istim nazivom proveniencie; čim

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snaki obleke, klobuke itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo tovarna **JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

ga meša z drugimi vini, ga mora označiti kot mešanico.

b) Da bi mogla biti tudi kontrola stroga, naj se zviša število kontrolnih organov. Vsako vino, čim pride na oddajno postajo iz drugih banovin, naj se še pred razdelitvijo analizira in če ne ustreza določilom zakona, postopa z njim po določilih zakona o vinu.

10. Država kakor banovina naj pospešujeta v največji meri produktivno vinarsko zadrugištvo. Le skupna zadruga predelava grozdja in prodaja na ta način negovanih vin enotnega tipa more rešiti malega in srednjega vinogradnika. Ker se pa take produktivne zadruge morejo ustanoviti zaradi velikih investicijskih stroškov le z javnimi podporami, se naj v to svrhu v državi, kakor tudi banovinski proračun vneso primerni zneski. Samo strokovnjaki naj vodijo take zadruge.

11. Dovolijo naj se zopet brezobrestna posojila revnim vinogradnikom pri obnovi vinogradov v Dravski banovini, toda le po predhodnem pregledu dotičnih parcel in uradno odobrenem načrtu.

12. Strogo naj se prepove krošnjarenje in prodaja trsnih cepljenk po sejnih. Zakotni trsničarji, ki so v veliko škodo celokupnemu trsničarstvu, naj se najstrože kaznujejo. Čistost cepljenk (cepič, podlaga) v vseh trsnicah naj se v bodoče redno kontrolira.

13. Strokovni nasveti od strani kmetijskih poizkusnih in kontrolnih postaj naj se vinogradnikom dajejo brezplačno. Takse, ki se danes od vinogradnikov za male analize (alkohol, kisline in hlapljive kisline) zahtevajo, naj odpadejo.

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 17. maja ponudbe o dobavi 1000 kg SM. plamen železa, 1 lamele, 2 kotnih želez, 20 kosov U-železa in 600 matičnih vijakov.

Licitacije: Pri Intendanturi komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu bo dne 18. maja javna ustna licitacija za dobavo večje količine drv za garnizon Karlovac.

Dne 20. maja bo v pisarni komisarja Dravske stalne vojne bolnice v Ljubljani druga javna licitacija za dobavo zemlje po dnevnih potrebi za prehrano bolnikov.

Komanda mornarice v Zemunu sprejema do 25. maja ponudbe o dobavi 12 tisoč parov bombažnih nogavic.

(Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesom na vpogled.)

Prispevajte za kraljev spomenik

Ponovnim prošnjam za prispevek k stroškom za postavitve spomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju so priložene položnice z natančno označbo stroke. Pisarna z zadovoljstvom ugotavlja, da ta druga prošnja pri pretežni večini naslovnikov ni našla na gluha ušesa, prosi pa vse one, ki doslej niso položili svojega daru na žrtvenik kraljeve smrti, da to čim prej store, ker je nabiralna akcija pred zaključkom in bi ponovne pismene prošnje pisarni povzročale le nepotrebno delo in stroške. Prispevke pošiljajte na čekovni račun 11.200 pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani, na zahtevo pa vam pošlje položnico: Pisarna Odbora za postavitve spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani, Gledališka ul. 3/IV.

Občni zbori

Cinkarna d. d. v Gaberju ima občni zbor v torek 28. maja ob 15. uri v Celju.

47. občni zbor Posojilnice v Logatcu bo v nedeljo 26. maja ob 14. uri.

Pražarna in kemična tovarna d. d. v Celju ima občni zbor 29. maja ob 10. uri v poslovalnici tvrdke »Rude in kovine« in kot 3. točko dnevnega reda fuzijo s to tvrdko.

Tvrdka »Rude in kovine« v Ljubljani pa ima občni zbor 29. t. m. ob 11. uri z ustrežno točko glede fuzije, in sicer v prostorih Masarykova c. 12.

Društvo za vzdrževanje otroške bolnice v Ljubljani ima letni občni zbor 31. maja ob 11. uri v I. nadstropju kavarne »Emonac«.

Službeni list

kralj. banske uprave Dravske banovine 39. kos, z dne 15. maja, objavlja: — Razglas o proračunu mestne občine ljubljanske za leto 1935/36. s finančno uredbo in uredbo o pobiranju občinskih davščin, taks in doklad — Objave o pobiranju občinskih davščin — Razglase banske uprave, oklice sodišč, razglase raznih uradov in oblastev in razne objave.

Doma in po svetu

Novi francoski poslanik v Beogradu je v svečani avdienci izročil knezu-regentu Pavlu svoje poverilne listine.

Göring pride v Beograd dne 24. maja ter bo pristal na zemunskem letališču. V Beogradu ostane nekaj dni, nato pa odpotuje v Dubrovnik.

Skupini domačih kapitalistov se je pod vodstvom ravnatelja Čeča posrečilo, da je dobila v svoje roke večino delnic delniške družbe »Saturnus« in je s tem ta tvornica prešla iz nizozemskih v slovenske roke.

Kmetijske kreditne in nabavljalne zadruge niso oproščene plačevanja poštne, kakor opozarja sedaj vse zadruge Glavni savez srbskih zemljoradniških zadrug v Beogradu.

Novo ležišče bavksita se je začelo izkoriščati v okolici Oklaja v drniškem okraju v Dalmaciji. Ležišče je zelo bogato.

Telefonsko omrežje bo še letos v Beogradu znatno razširjeno in dobi Beograd 1080 novih števil, Zemun avtomatično centralo s 500 številkami, Rakovica pa podcentralo.

600 Avstrijcev dospe na letovišče v Makarsko v skupinah, ki ostanejo približno po en mesec.

Pred belovarskim sodiščem se zagovarja kmetica Milka Pavlovič, ker je zastupila 16 ljudi; med temi jih je doslej umrlo šest.

Za gradnjo nove pravoslavne bogoslovnice v Sarajevu je odobril patrijarhijski sinod 4 milijone dinarjev.

Središnjemu savezu hrv. seljačkih zadruga v Zagrebu je minister za kmetijstvo odobril 93 tisoč, Savezu stočarskih (živinskih) zadrug pa 80 tisoč dinarjev podpore. Podpore so bile doslej odobrene tudi mlekarski zadrugi in Šabcu (200 tisoč), živinski v Štitarju (15), kmetijski kreditni v Nočaju (10), Kolu Jahačev v Kragujevcu 10, v Šabcu 10 in Smederevski Palanki 10.

Radiološki kongres se prične pod pokroviteljstvom kneza-namestnika Pavla dne 19. maja v Beogradu.

Pogreb maršala Pilsudskega bo v soboto v Krakovu, kamor bo posebni vlak iz Varšave prepeljal truplo velikega voditelja, da ga polože k večnemu počitku v kraljevski grobnici na Wawelu. Danes so prepeljali krsto iz dvorca Belvedere v Varšavi v katedralo, kjer bo kardinal Hlond opravil žalno mašo. V petek se poslove od maršala zastopstva vseh polkov in prestolniška garnizija s parado na Mokotovskem polju. Pogrebnih svečanosti se udeležuje vsa Poljska. Vlada je pozvala vse, ki hočejo počastiti pokojnika, naj darujejo namesto venčev na krsto denar za človekoljubne namene, kar bo edino v skladu z njegovim socialnim čutom.

Iz vsega sveta prihajajo v Varšavo sožalne izjave ob smrti poljskega voditelja. Vidi se, da je uživala markantna osebnost Pilsudskega v resnici spoštovanje vsega sveta.

Austin Chamberlain je začel energično akcijo, da se sklene vojaška zveza med Italijo, Francijo in Anglijo.

Kneževina Luksemburg je dobila diktaturo, hkratu s proglasitvijo diktature pa je

bil sprejet zakon o zaščiti države in red ter so bile razpuščene vse revolucionarne stranke.

Pariške časnikarje je povabil Aeroklub v Moskvi na svečan obed, po obedu pa so odšli na letališče, kjer so jih ruski letalci presenetili z drznimi akrobacijami in skoki s padalom. Sodelovala je 16letna deklica Kanuzova s skokom iz 2600 m višine, ki je odprla padalo šele pri 200 m nad zemljo. V letalu »Maksim Gorkij« so si Francozi ogledali izdajo 30.000 izvodov propagandnega časopisa.

Razstava italijanskih izumov je bila otvorena v Torinu. Udeležuje se 700 razstavjalcev.

Narodni dohodek Združenih držav Sev. Amerike se je v l. 1934. v primeri z letom 1933. dvignil od 41'8 na 47'6 milijarde dolarjev, torej za 13'9%. Ni se pa v istem razmerju tudi dvignila kupna moč prebivalstva, ker so se cene na debelo dvignile za 13'7%, stroški za vzdrževanje pa za 6'1%. Leta 1929. je bil narodni dohodek U. S. A. največji ter je dosegel 83 milijard dolarjev.

V kitajski provinci Šan Tung so bile ve like povodnji. Nad 400 oseb je utonilo.

Strašna katastrofa se je dogodila v nekem kitajskem rudniku pri Sinanfu. V rovu je vdrla voda in ga v hipu preplavila. V rovu je delalo 700 rudarjev, od katerih so rešili samo 500.

V Kursku v Rusiji se je 51 delavcev zastropilo z metilnim alkoholom. Bili so prepeljani v bolnišnico, kjer je 14 delavcev še isti dan umrlo.

Tržna poročila

Mariborski svinjski sejem

Na svinjski sejem dne 10. maja 1935 je bilo pripeljanih 366 svinj. Cene so bile te: Mladi prašiči 5-6 tednov stari kom 45-70 Din, 7-9 tednov stari 80-90 Din, 3-4 mesece stari 150-160 Din, 5-7 mesecev stari 200-250 Din, 8-10 mesecev stari 300-340 Din, 1 leto stari 480-500 Din; 1 kg žive teže 4-5'50 Din, 1 kg mrtve teže 7-9'50 Din. Prodanih je bilo 158 svinj.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 17. maja. 11.00: Šolska ura. 12.00: Slavni dirigenti na ploščah. — 12.45: Poročila. — 13.00: Čas, obvestila. — 13.20: Glasbila — na tekmo! (plošče). — 14.00: Vreme, spored, borza. — 18.00: Orgelski koncert na ploščah. — 18.20: Glasbila in njih uporaba (prof. L. M. Škerjanc). — 18.40: Čas, poročila, obvestila. — 19.00: Moderne »sličice« (Jazz na klavirju), dr. Švara. — 19.30: Nac. ura. — 20.00: Pasha lov večer. — 21.30: Čas, poročila, program. — 22.00: Sv. Izidor je ovce pasel. (Pastirske in planinske pesmi). Sodelujejo Fantje na vasi. Radijski orkester in plošče.

Sobota, dne 18. maja. 12.00: Spomin v roke! Da vam pove naslove in soliste te (nekaj ugank na ploščah). — 12.45: Poročila. — 13.00: Čas, obvestila. — 13.20: Spomin v roke! Da vam pove naslove in soliste te in tvoje pete! (Radijski ork.). — 18.40: Čas, poročila, obvestila. — 19.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug). — 19.30: Nac. ura. — 20.00: Jager gre na jago v to zeleno drago. Zvočno igro napisal Joža Vombegar, večer sestavil in vodstvo prevzel ing. Pengov, pomagajo pa radijski orkester, radijski dramski studio, kmečki trije (Stanko, Gregor, Nachförg), Svetozar Bačnovc, Kapus Vladimir in plošče. — 21.30: Čas, poročila, spored.

Trgovci!

Podpirajte domačo industrijo, zato naročajte le »Snežinka« milni prašek, ki je zajamčeno neškodljiv ter vsebuje nad 60% mila

IZDELUJE:

Dolničar & Richter
Ljubljana